

TERRITORI[S], COMUNITAT[S] I PRÀCTIQUES ARTÍSTIQUES

El projecte **Territori(s), comunitat(s) i pràctiques artístiques** és una recerca col·laborativa sobre els eixos i particularitats que articulen processos de creació comunitària a quatre fàbriques de creació de Barcelona: el Graner, la Central del Circ, l'Ateneu Popular 9 Barris i la Fabra i Coats.

Es tracta d'un projecte que compta, des de l'inici, amb el suport de l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB) i el Pla de Barris de l'Ajuntament de Barcelona per al desenvolupament de quatre laboratoris de creació comunitària i que aspira a entendre com la mediació artística pot fer les fàbriques de creació més poroses a les comunitats i els territoris, mitjançant la pràctica artística.

Encetat el 2021 i promogut per les mediadores de les fàbriques del moment, el projecte ha combinat laboratoris de creació situats a cada una de les fàbriques i moments d'obertura a la comunitat, tant artística com veïnal, així com moments de reflexió col·lectiva a les biennals de pensament de Barcelona.

Aquest 2023, com cada any, les fàbriques han portat a terme cadascuna un procés de creació comunitària propi. Aquests processos són el punt de partida des del qual cada equip gestor/mediador es fa preguntes sobre la pràctica artística, el territori i la comunitat. Les maneres d'entendre i de fer la relació entre aquests tres eixos varia moltíssim d'una fàbrica a l'altra, de manera que arribar a consensos de significat no només esdevé impossible, sinó que, en el passat, intentar-ho ha generat friccions i estanquitats.

A continuació presentem una pinzellada de cada un dels laboratoris a mode d'il·lustració d'aquesta diversitat.

ELS LABORATORIS

EL GRANER

Partint del convenciment que la creació artística és transformadora, des del Graner treballem amb la idea de situar el cos i el llenguatge del moviment com a eix dels programes que desenvolupem dins de l'àmbit professional, educatiu i comunitari. Amb la Marina, el nostre barri i territori més proper, volem consolidar espais de creació comunitària per obrir noves formes de relació i diàleg entre la ciutadania i el centre a través de la pràctica artística i l'experimentació.

Aquest objectiu és el que ens ha portat el 2023 a repensar l'estructura dels nostres laboratoris comunitaris i proposar un cicle de sessions de ball col·lectiu obertes a la comunitat professional i a la ciutadania, amb la premissa que la noció compartida del comú es construeix durant els processos de creació i gràcies a les relacions i afectacions que generen. Així, Les Bacanals han consistit en vuit sessions obertes, dinamitzades per Los Informalls, en què la premissa prioritària era «ballar sense filtre» i l'objectiu, moure el cos juntes i generar, en cada sessió, un espai de celebració comunitària.

Després d'aquest primer any, ens hem adonat que l'energia comuna i ballada de Les Bacanals ha acabat per construir un espai inclusiu, divers, lliure i afectiu al voltant del qual es comença a configurar una nova col·lectivitat, de la qual formen part, de manera orgànica i des de l'horitzontalitat, les nostres dues comunitats: la professional i la de proximitat.

En paraules d'algunes de les participants, Les Bacanals han estat «una injecció d'energia vital», «un espai completament nou, acollidor i inclusiu en el qual s'aprèn dels altres» i en què «l'experiència de ballar sense filtre és una alliberació i, fins i tot, un recurs terapèutic».

LA CENTRAL DE CIRC

L'any 2022, a la Central del Circ ens vam plantejar avançar cap a l'articulació cultural territorial amb entitats dels barris del Besòs i la Mina. En aquesta fase de la recerca consideràvem que no existia una comunitat preexistent, sinó que és durant el procés de creació que emergeix una noció compartida del comú.

Tenint en compte aquesta premissa, des de la Comissió de Mediació de la Central del Circ el 2023 vam articular un procés de creació col·lectiva per tal de fer participants de la creació contemporània a diferents col·lectius del barri, obrint els processos de les artistes residents.

A partir del Programa de Residències Artístiques de La Central es proposa un espai d'investigació en l'àmbit de la mediació cultural que entén la creació artística com un mitjà d'articulació comunitària i de producció de coneixement.

Grada 10, Una mirada cap al circ vol crear un horitzó de sentit compartit entre les artistes, les mediadores i la comunitat del barri per tal de transformar la mirada de la creació de circ contemporani.

Aquesta possibilitat d'experimentació posa en diàleg els diferents col·lectius partint d'allò més immediat, el cos i els afectes, la qual cosa compon la subjectivitat singular i col·lectiva, una subjectivitat en què els afectes de cadascú importen, una trama de vincles i connexions sensibles que es teixeixen dia a dia.

Què esperem de les trobades?

Esperem formar part d'un grup amb interès per les arts escèniques, conèixer la Central del Circ i les persones que la formen, visionar peces de circ contemporani en diverses etapes de la seva creació artística, participar en dinàmiques de creació col·lectiva, compartir experiències personals vinculades a processos artístics, debatre sobre el circ i la seva evolució.

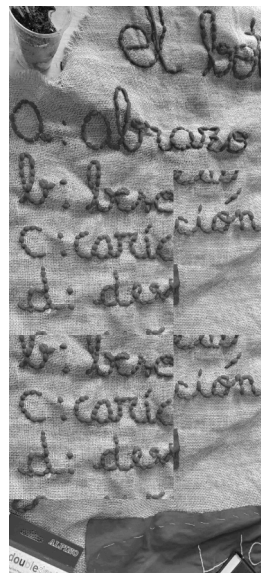
LA FABRA I COATS

En el marc del projecte Territori(s), Comunitat(s) i Pràctiques Artístiques de la Xarxa de Fàbriques de Creació, hem acompanyat el procés Cuerpos en Escucha, una de les propostes artístiques seleccionades pel festival FAACCC. Es tracta d'un laboratori de creació col·lectiva al voltant de les nocions de comunitat, hospitalitat i cura liderat per un col·lectiu d'artistes italianes establertes a Barcelona. Concebut com un procés per experimentar la possibilitat d'habitar la Fabra i Coats, s'ha acollit un col·lectiu de diverses artistes, investigadores, residents de la Fàbrica de Creació, joves estudiants de l'Institut Doctor Puigvert i veïnes de Sant Andreu.

El procés de treball ha permès activar el dispositiu de mobilització de la planta baixa. Es tracta d'un dispositiu mòbil que conté diferents eines, materials i recursos per poder realitzar pràctiques de creació tèxtil de manera oberta, quotidiana i no dirigida. El dispositiu s'ubica a la planta baixa de la Fàbrica de Creació, en una zona acollidora formada per una taula gran i diversos sofàs.

La creació tèxtil ha funcionat com a activador de converses i recerques al voltant de l'hospitalitat, les formes de conviure que tenen lloc a la Fàbrica de Creació i la possibilitat que es donin trobades no programades entre persones diverses. A banda de la creació tèxtil, el grup impulsor del procés va viure a la Fabra i Coats i va desplegar de manera conscient diverses formes de veïnatge com la cuina, la tertúlia i, fins i tot, l'avorriment. Durant el festival FAACCC es va fer un esmorzar en forma de presentació performativa de l'acte de despertar-se a la Fàbrica de Creació, com una manera de posar en pausa els ritmes productius de la Fabra i Coats i d'obrir-los a una conversa conscient sobre la dimensió reproductiva de l'acte de co-habitar.

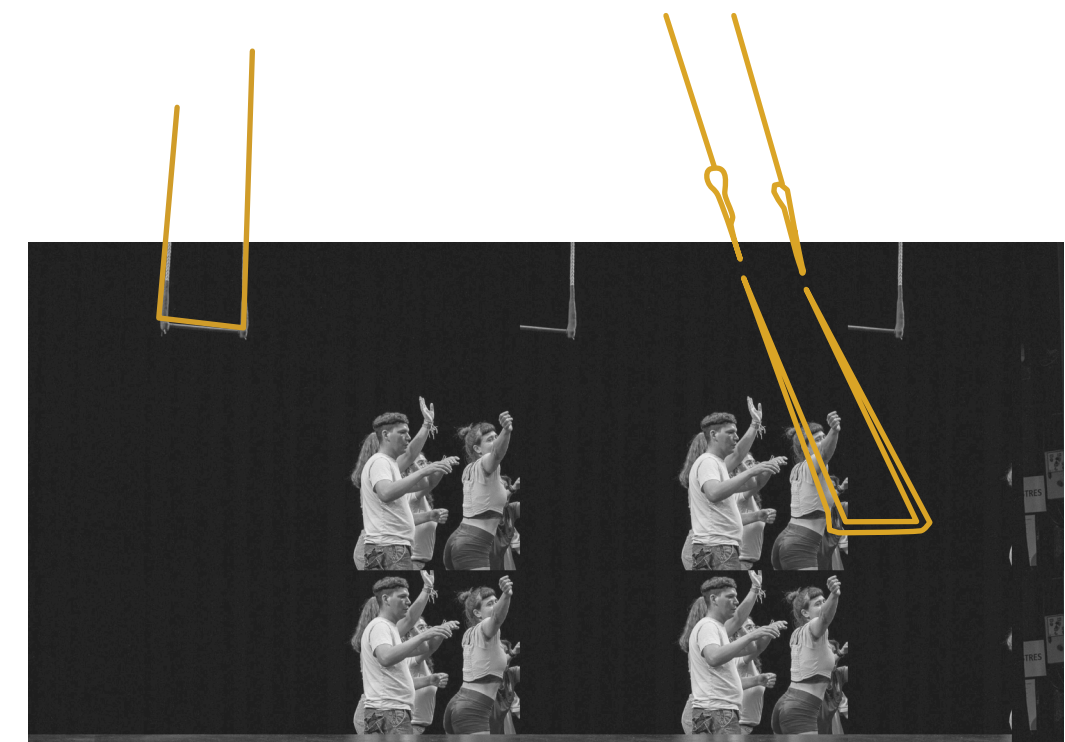
L'ATENEU POPULAR 9 BARRIS

El laboratori de l'Ateneu té una governança compartida amb entitats del territori: el Pla Comunitari de Roquetes, el Pla Comunitari de Verdum, el Casal de Barri de Verdum, el Kasal de Joves de Roquetes, la Biblioteca de Roquetes – Rafa Juncadella, el Centre Cultural Ton i Guida i l'Institut Escola Trinitat Nova – Espai 3 Ulls). Aquest grup d'entitats conformen un grup motor que defineix com serà el laboratori. La idea és apostar per un format de laboratori i anar introduint canvis per millorar l'assoliment dels objectius que es marquen. En general s'aposta per anar a buscar participants derivats de les entitats del territori que tinguin afinitat o sensibilitat per les pràctiques artístiques i que estiguin en situacions vitals vulnerables o d'aïllament. S'encarrega a una o dues artistes que facilitin un procés creatiu i durant un cert temps es fan sessions setmanals de creació.

Aquest any, el laboratori va acabar en una mostra al teatre de l'Ateneu que es deia ***Ventanas abiertas, Finestres curioses*** i consistia en una peça d'uns trenta minuts en què es posaven en escena històries personals del grup creador i fets històrics en relació amb les lluites veïnals de Nou Barris viscudes per les persones que les van impulsar. La posada en escena es feia a través del circ (principalment trapezi), el moviment i algun text. Aquí un parell de textos d'exemple i dues imatges de la mostra:

Trini:
Em dic Juan López. El 9 de gener de 1977, quan tenia divuit anys, vam decidir amb les veïnes del barri destruir amb metalls i cordes la planta asfàltica que hi havia en aquest lloc, que amb el temps vàrem anomenar Ateneu Popular 9 Barris.

Lucía:
Puesto que en mi terracita tengo los bloques encima, decidí darles la espalda y observar mi mundo desde la cima. Veo la alegría de las flores en el cambio constante de la vida, vida, vida, vida

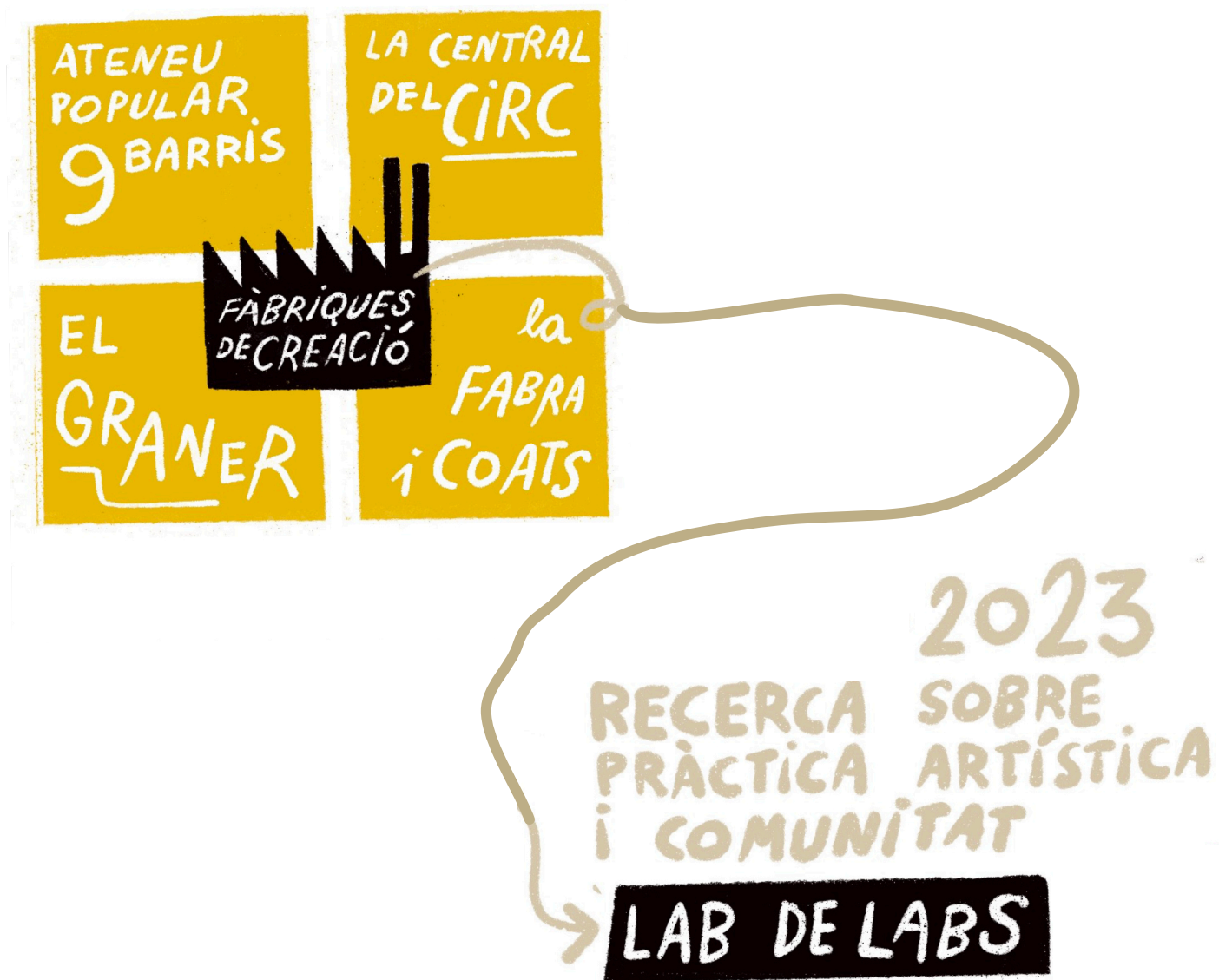

LA RECERCA LAB DE LABS

El projecte neix el 2021 amb la intenció de generar sinergies i aprenentatges comuns des de les diferents experiències, articular els valors, reptes i idiosincràsies pròpies de cada fàbrica, alhora que intenta crear un horitzó de sentit comú sobre la pràctica de la mediació. Des de 2023, aquest horitzó de sentit comú s'està articulant amb una recerca situada des de la pràctica, dissenyada i dinamitzada per Caro Novella, el Lab de Labs.

El Lab de Labs és una proposta metodològica de recerca des de les arts (la PaR, la Pràctica com a Recerca) i la ciència/investigació feminista. És un dispositiu de recerca situat, transdisciplinari, obert a les curiositats particulars del grup, concret i aterrat, que fuig del consens tot i aspirar a un horitzó de sentit compartit. La pregunta marc-guia torna a l'origen del projecte: «Què ens passa?», i s'ancora en eixos transversals de recerca. La recerca vol explorar aquestes preguntes, i també aspira a investigar i oferir eines per a la mediació artística, que co-crearem plegades.

D'un procés d'entrevistes i de trobades entre les mediadores de les fàbriques i la Caro, en van sorgir unes línies d'actuació i principis que definiren la base metodològica del Lab de Labs, així com l'estructura i les preguntes/temàtiques

INVESTIGANT LA MEDIACIÓ

«I com generem horitzons comuns des d'experiències de mediació tan diferents?»

Recull dels principis - marc que articulen la proposta

COMENÇAR/ SITUAR

Cada sessió començarà amb la pràctica com a material que interroga.

Estructura:
benvinguda - escalfament - pràctica - discussió

CO-CREAR

Des-jerarquitzar mecanismes:
co-facilitació, co-producció, pràctiques «de traje»

Convidar artistes a compartir.
Obrir a la comunitat.

PAUTAR EXPLORACIÓ

És un procés emergent.
S'anirà forjant amb la participació.

Cal documentar el procés com a material de recerca.

Enregistrament fotogràfic, audiovisual i material.

Planificació: dates, temàtica i participants

13.04.23 Div. de 9:30 a 12 h. Territori-perifèria GRANER Grup cor + artistes convidats	19.05.23 Div. de 9:30 a 12 h. Rastres corporals LA CENTRAL DEL CIRC Grup cor + artistes convidats	08.07.23 Diss. de 10 a 15 h. Trans/formem GRANER Jornada oberta	13.09.23 Div. de 9:30 a 12 h. Obrint dicotomies FABRA i COATS Grup cor + artistes convidats	10.11.23 Div. de 9:30 a 12 h. Integritat: consolidar formes LA CENTRAL DEL CIRC Grup cor + artistes convidats	15.12.23 Div. de 10 a 15 h. En/xarxem ATENEU POPULAR 9 BARRIS Jornada portes obertes
---	--	--	--	--	---

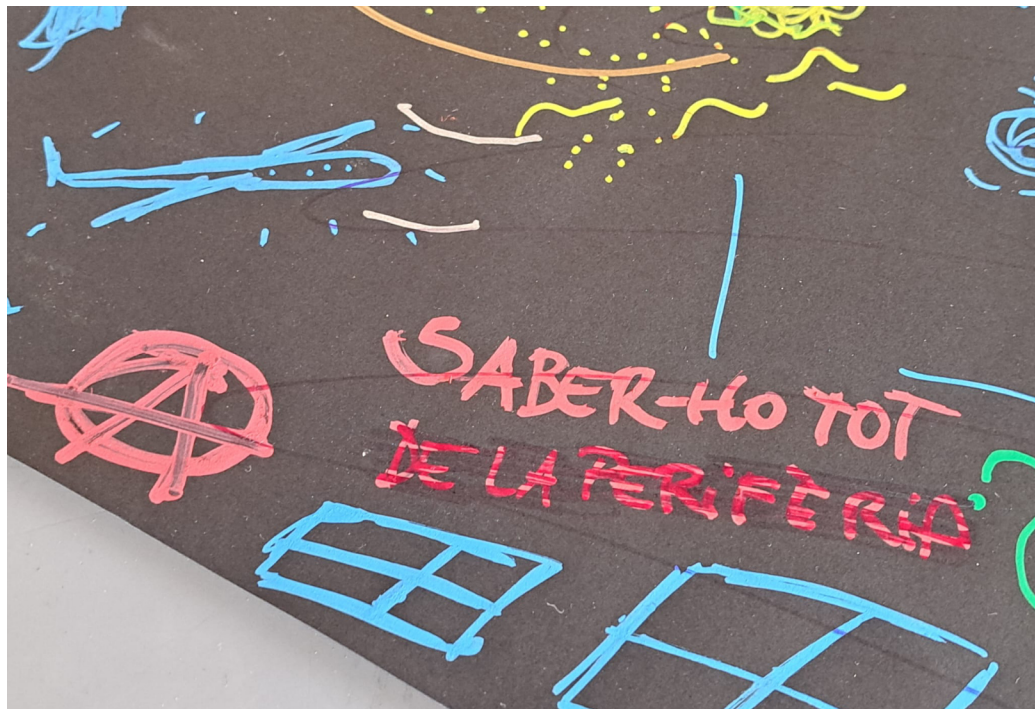
SESSIÓ #1 TERRITORI-PERIFÈRIA

Vine amb roba còmoda i deixa la compu!

Què ens passa a la perifèria?

On som, on volem ser, com ens mantenim on som? Com ens afecta el territori? Com ens hi arrelem? De quines maneres ens relacionem amb els territoris perifèrics?

Per a la primera sessió del Lab de Labs ens acull, el 14 d'abril, la fàbrica de creació el Graner. Ens trobem les tècniques mediadores de les quatre fàbriques: la Gràcia, en Guille, la Marta, l'Esther i la Paula. L'Esther també convida en Sergio, que és tècnic/mediador a la Central del Circ. Encetem el Lab de Labs amb la qüestió de territori i perifèria. Com entenem i com ens afecta la construcció de la perifèria a la pràctica dels laboratoris?

Arrenquem amb una activació sensorial des de la memòria d'un territori particular.

Pautes d'escalfament:

1. Imagina que ets a un dels teus indrets favorits. Quina olor fa? Quin gust té? Com sona? Activem l'espai amb el 3"-3"-3", variació d'una pràctica apresada de la Ruth Downright.
2. 3"- Porta els teus records a l'espai: caminem per l'espai, activant els records.
3. 3"- Comença a obrir la percepció cap a l'espai on som ara: caminem per l'espai, activant l'atenció cap a fora.
4. 3"- Entra en relació amb l'espai i les companyes. Potser compartint els records. Potser deixant-te contagiar amb els moviments d'unes i altres.

Seguim amb la pauta Perifèria, una variació d'una pauta que vaig aprendre de le ballarina Marbles Jumbo Radio. Es tracta d'un dispositiu consistent en una exploració somàtica de l'espai en moviment, un mapeig de l'experiència en paper, una reinterpretació en moviment i, finalment, una articulació de

l'experiència guiada per tres preguntes: què ha fet la pràctica? Quines estratègies hem seguit per mantenir-nos a la perifèria? Què t'ha sorprès?

La pauta general és: roman a la perifèria. Durant quaranta minuts assagem una altra manera d'interrogar el que ens passa com a fàbriques de creació situades a la perifèria de la ciutat. Ens desplacem, ens movem per l'espai i movem la qüestió a altres textualitats: la memòria sensorial, el moviment, els sons a l'espai, els colors al paper. Amb el joc i la improvisació posem en variació el concepte perifèria i n'obrim qualitats i escales espaciotemporals possibles. La pauta genera que l'atenció fluctui entre registres i el pensament emergeixi en moviment. En fer-ho juntes, les possibilitats d'inspirar-nos i moure'ns dels llocs habituals augmenten.

L'assaig ens mostra moltes coses: La perifèria és relacional, i depèn d'on situem el centre. La perifèria varia en el temps i és múltiple: n'hi ha tantes com

focus d'atenció. Però com coneixem la perifèria també ens parla de poder. Els sabers sobre el barri perifèric atorguen poder a qui els acumula. I exclouren les comunitats i les artistes d'aquesta exploració ens col·loca en posicions desiguals respecte del coneixement que estem generant. Aquesta pràctica és silenciosa, comparada amb els sons del barri perifèric on fem feina. Cal convidar el barri al Lab de Labs? Tot i que la pràctica del circ és perifèrica, una mirada decolonial potser ressitua el centre en altres bandes, potser la feina està en descentrar el(s) centre(s).

Sorgeixen dubtes i resistències: com ho traslladarem a un producte «clar»? Li donarem un horitzó de sentit que sigui útil més enllà del nostre laboratori? Són dubtes cabals: invalidar el coneixement que emergeix de la pràctica corporal és un llegat històric que arrosseguem. Són dubtes propis, també, d'una pràctica, la mediació artística, que existeix a l'interstici de múltiples camps del saber (les humanitats, l'art i, per què no,

l'arquitectura social i la ciència). Tanmateix, la pràctica —la pràctica artística com a recerca— ens convida a prendre part d'un procés creatiu, a sostenir el desconegut i a confiar que el que ha passat en aquesta hora i mitja és suficient, es queda al cos, informará la nostra recerca i ens obre noves maneres de relacionar-nos, més enllà de debats i discussions.

Tanquem la sessió amb el compromís d'obrir la propera a les artistes i veïnes del projecte Territori(s), comunitat(s) i pràctiques artístiques. Treballarem la qüestió de la memòria i els rastres corporals que deixen la pràctica de les arts vives comunitàries. La Caro ens convida a portar objectes-memòria del projecte Territori(s) per a la propera sessió.

SESSIÓ #2 RASTRES CORPORALS

Què ens passa pel cos i quins rastres queden?

Pràctica viva i memòria encarnada: quins són els rastres corporals de la pràctica en comunitat? Què queda al cos? Quins són els cossos del circ i de les arts vives... i com en fem de nous?

En aquesta segona sessió ens acull i produeix la Central del Circ. Avui som sis. S'excusen les companyes de la Fabra i Coats. Venen dues artistes facilitadores dels laboratoris de l'Ateneu Popular 9 Barris i de la Central del Circ. La qüestió que ens articula avui té a veure amb la pràctica corporal, amb els rastres corporals i la memòria. Quins rastres queden al cos? El cos que rastreja, els rastres que queden de la pràctica al cos, individual i col·lectiu. La memòria com les relacions que componen els nostres cossos.

Les pràctiques parteixen del joc de paraules en anglès bod(il)ly traces, en què el rastre corporal esdevé verb (el cos rastreja/rastres corporals).

Compartir – arribar – escalfar. Comencem compartint un objecte i una memòria del projecte:

- Disposa el teu objecte/memòria a la sala.
- Mou-te per l'espai. Para atenció al teu cos i mou el que et calgui.
- Obre l'atenció a l'espai i arriba a algun dels objectes que et cridi l'atenció.

L'Etnografia sensible o El cos que rastreja és una variació somàtica d'una pràctica de recerca de l'antropologia.

- Observa, mira, escolta, tasta, ensuma, palpa, escolta el pes de l'objecte-memòria.
- Quins moviments podeu fer juntes?

Una capsa de galetes, uns paquets de plastilina, uns malabars, un retall de tela brillant, un paper de cuina i un potet amb

sorra de la platja es converteixen en els cossos simbòlics-memòria del projecte, avui. Cossos-objectes que ens acosten als berenars «de traje» de Les Aventureres; la sorra de la platja testimoni del territori que hi havia sota l'asfalt; la plastilina que va sobrar d'un exercici escènic en què el grup i el públic van jugar a llençar boletes de fang; el paper de cuina – canvas, marcat per l'experiència que es transformarà amb la pràctica creativa; i els malabars d'una medidora gestionant processos experimentals, escoltant, sostenint, fent equilibris.

Amb els sentits, les memòries i l'escolta sensible oberta ens llancem a una pauta d'improvisació amb els objectes; una mena de joc en què, a la proposta de les companyes, amb els objectes-memòries com a mediadors de la relació, sempre responem «Sí, i...». Juguem durant més de mitja hora, composant i des/composant relacions i imatges. El dispositiu transposa el joc al paper en un bolcat dels moviments. Finalment, en una variació de l'exercici implosió que proposa Donna

Harraway, cadascú retorna a l'objecte «original» i li llença preguntes que tracin les relacions invisibles que el componen.

¿Cuál ha sido el recorrido o trayectoria que te ha llevado hasta aquí? ¿Cuántos cuerpos te han sostenido-transportado? ¿Cuántas generaciones de seres humanos sobrevivirás?

Qui i com cuidem els qui «estiren»? D'on sorgeix el «foc» per continuar? A les empremtes la memòria es fa visible: els materials que posem en joc faciliten que les persones i les accions deixin rastre? Vetllem pel «durant» perquè quedin petjades? «¿Cuál es la receta de lo comunitario? ¿Por qué esta caja de galletas no representa lo que pretende? ¿Cómo podemos transformar/Qué se transforma en un proceso colectivo veloz?

Amb la pràctica emergeixen altars, jocs d'infància, ciutats escombra, monstres de tres caps i cossos celestes que miren per la finestra. Bocinets de memòria incorporada i transformada en relació.

Les preguntes plantegen un univers de sentit comú que conté reflexions sobre la cura dels processos d'art comunitari i de les persones que els activen i els sostenen. Parlem de l'emoció de construir plegades, de l'esforç de sostenir, de la importància de deixar espai per a les noves curiositats, del buit possible davant d'un projecte en runes i de deixar anar. Com vetllem per les persones que els activen i quins són els desitjos i curiositats que els mantenen vius? Com s'estenen i metamorfosegen més enllà de les persones úniques? Sembla que estem tocades de continuïtat. La darrera pregunta, ¿Cómo se cuida un grano de arena?, assenyala, potser, que el procés té vida pròpia, més enllà de la individualitat, que la responsabilitat de mantenir-lo viu va variant, i passant de mà en mà; o, potser, que les que hi som deixem el nostre gra de sorra a un procés col·lectiu, més gran que cap de nosaltres.

SESSIÓ #3 TRANS/FORMAR

La revetlla com a espai de transformació

Què ens passa i com ens afectem/transformem?
Com imaginem les possibilitats de canvi amb la pràctica artística? Quines sensibilitats obrim? Quines atencions? Quines percepcions? Què ha canviat, què es manté?

La 3a trobada del Lab de Labs va ser una sessió de recerca compartida i oberta als barris. Acol·lides pel Graner, la jornada s'emmarcà dins del festival Boombeta, i veïnes, tècniques, artistes i representants institucionals que formen part del projecte vam prendre part de propostes artístiques dissenyades per a la reflexió social.

Encara sota els efectes del solstici d'estiu, la jornada va prendre forma de revetlla. La revetlla es torna un ritual col·lectiu en sincronia amb els canvis d'estació i els cicles vitals dels barris i pobles, un espai de creació i renovació d'intencions i de vincles, un compromís amb el territori i la comunitat, una festa.

Sota el títol La revetlla com a espai de transformació, la proposta va combinar el ball social, el collage comunitari i la justícia transformativa en una jornada de creació-investigació que va acabar en un vermut i molta gresca. Al cap i a la fi, totes som veïnes i totes mereixem una revetlla. En aquest marc, vam comptar amb els col·lectius d'artistes Los Informalls i Amor de Primas, que van facilitar, respectivament, una catarsi en moviment i un collage de banderoles.

Los Informalls ens oferiren la seva pràctica per activar cossos i esperit. Partint de la premissa que si totes posem un granet de la nostra festa interior al pot del comú, la festa es contagia, en NOM i NOM ens van guiar a crear un afecte alegre, una energia desbordant al ritme d'una llista de reproducció de luxe, del millor estil verbeneru. Tot seguit, Amor de Primas ens van portar cap al terreny de les arts plàstiques comunitàries i, transposant principis de justícia transformativa, ens convidaven a activar-nos des dels conflictes veïnals, a localitzar els territoris que ens nodreixen, a compartir moments de transformació viscuts als laboratoris de cada barri i, finalment, a reflexionar sobre els rastres que deixarem, o que ens agradaria deixar, per a futures generacions de laboratoris comunitaris. Rastres que siguin no materials acumulats, sinó recursos i tècniques, eines de pensament i pràctica útils per a futures edicions del projecte. Aquestes preguntes van articular les taules al voltant de les quals grans i petits, artistes, veïnes i tècniques vam crear banderoles per decorar l'espai de la revetlla. Vam tancar la festa amb una penjada de banderoles i un vermut —un darrer moment per connectar i petar la xerrada—, compartint les impressions sobre la jornada i acomiadant-nos abans de les vacances d'estiu. Fins a la propera sessió, que ja serà al setembre.

SESSIÓ #4 OBRINT DICOTOMIES

Què ens passa i com obrim dicotomies?

Té a veure amb les tensions inherents a la pràctica artística comunitària. Com a pràctica transdisciplinària sovint existim entre dicotomies disciplinàries. Com obrim els eixos crear/curar – assistència/crítica – l'art com a eina/l'art en si? Com afecten aquestes tensions la nostra pràctica?

Avui ha tingut lloc a la fàbrica de creació Fabra i Coats la 4a sessió de pràctica i pensament del projecte Territori(s), comunitat(s) i pràctiques artístiques. La pregunta transversal de la recerca d'avui era: Què ens passa i com obrim dicotomies? Té a veure amb les tensions inherents a la pràctica artística comunitària. Com a pràctica transdisciplinària sovint existim entre dicotomies disciplinàries. Com obrim els eixos crear/curar – assistència/crítica – l'art com a eina/l'art en si? Com afecten aquestes tensions la nostra pràctica?

La recerca d'avui ha partit d'una pràctica en què hem replicat models de biotensegritat com a metàfora encarnada per explorar les tensions i les forces que sostenen els projectes com a sistema. Des de la pràctica de moviment hem recollit reflexions sobre les tensions que creuen els laboratoris de cada fàbrica. Però també hem recollit preguntes que ens poden servir de guia per a futurs projectes, plantejaments i eines per compartir. L'escolta com a capacitat d'adaptació constant, la importància d'ajustar els desitjos als recursos materials i de «tocar de peus a terra», la possibilitat d'obrir processos d'exploració que no requereixen d'una peça final, o entendre el procés de creació com un procés de creació de valor alhora que de creació de comunitats, han estat algunes de les reflexions del dia d'avui.

SESSIÓ #5 PRÀCTIQUES ÍNTEGRES

Què ens passa i en què queda la pràctica?
Què queda d'inherent i íntegre de la pràctica artística —el circ, la mirada contemporània, la creació comunitària— quan fem feina amb comunitats?
Quins eixos sostenen la pràctica artística i comunitària? Com valorem la qualitat artística de les nostres intervencions/pràctiques creatives?

La Central del Circ ha acollit aquesta 5a sessió del Lab de Labs, on, gairebé tancant la recerca, plantejem el repte: Com sostenim la integritat de la pràctica artística quan està fent feina d'articulació comunitària i al territori? Una pregunta que llençaven les companyes de l'Ateneu de manera singular. Com donem valor a l'art en el món de la pràctica comunitària?

Aquest neguit el traduïm en una exploració de la noció integritat.
Integritat: el que per-dura, com-posa, anima, dona forma. La pregunta es tradueix en l'exploració: Com (sostenim) una forma?

Les pautes d'avui proposen tres formes, senzilles, que mobilitzen diferents tipus d'atencions. Sortim fora de l'espai i treballem a l'exterior. A la vora del mar. Deixant que el territori també afecti les pràctiques.

1. Caminem en silenci. Para atenció als teus peus, a la forma del teu cos i del teu caminar. (Caminem en silenci fins a la roca, al moll.)2.
 2. Som un banc de peixos. Distribuïm l'atenció i la responsabilitat de portar el grup per l'espai.
 3. L'abraçada que es forma i es des-forma.
- I finalment, articulació de l'experiència guiada per dues preguntes:
Quines estratègies hem seguit per sostenir les formes? Quines influències han rebut?

Emergeix una conversa rica sobre quins són els elements que han sostingut o des-tensat les formes: indicadors per valorar l'obra artística, preguntes sobre la inèrcia, les resistències, les influències. Com sostenir una atenció compartida, molts tipus d'atencions (difuses, globalitzades, íntimes, etc.). La confiança en el procés i la intenció sostinguda han donat molts fruits; entre ells, una conversa plena

d'indicadors artístics, reflexions sobre les esferes de la pràctica artística (comunitària) [percepció – imaginació – materialitats i discursos], i el recordatori que la pràctica artística comunitària existeix en un continuïum i que el binomi art-societat és això mateix: una divisió innecessària. L'assaig ens mostra un ventall de possibles respostes: l'atenció, la intenció, la confiança en el procés i un tornar constantment a la curiositat compartida prenen cos de nou com a eixos vertebradors del procés creatiu.

Es resolen els dubtes de les primeres sessions i el procés, generador creatiu, sosté la nostra investigació-creació de sentit. Emergeix l'esbós del material – relatoria de tancament, i dissenyem la darrera sessió del procés.

Com a una mena de tancament-obertura, la darrera sessió del Lab de Labs l'obrirem a les companyes d'altres fàbriques, no com a «mostra» dels laboratoris particulars, sinó per fer-les participants de la metodologia, i amb la il·lusió que altres fàbriques voldran afegir-se a la recerca. Una possible pregunta/marc de sortida seria: **Com teixir una xarxa de mediadores?**

SESSIÓ #6 EN-XARXEM

Què ens passa i com ens enxarxem?
Com ens obrim? Què ens manté estanques? Què ens cal per poder enxarxar-nos? Quines eines tenim? Quins són els nostres límits?

El passat divendres 15 de desembre va tenir lloc, a l'Ateneu Popular 9 Barris, la darrera sessió de pràctica i pensament (Lab de Labs) del projecte Territori(s), comunitat(s) i pràctiques artístiques. A més d'acollir el grup cor de la recerca (les mediadores de la Central del Circ, el Graner, la Fabra i Coats i l'Ateneu Popular 9 Barris), aquesta sessió estava oberta a artistes i veïnes, representants de l'ICUB i el Pla de Barris, i tècniques i mediadores de dues fàbriques de creació més.

Tancant el Lab de Labs, la pregunta de la recerca d'avui era: Què ens passa i com fem xarxa? Amb la voluntat d'obrir el procés de la recerca transversal a altres fàbriques de la xarxa de fàbriques de creació de Barcelona, aquesta sessió es planteja com una mostra a què convidar mediadores i tècniques a fer un «tastet» de la metodologia emprada al llarg de l'any i engrescar-les perquè el pròxim curs 2024 la recerca s'estengui a altres centres i aquests s'obrin porosos als territoris i les comunitats. Com obrim el Lab de Labs a la xarxa? Quines condicions afavoririen la participació? Com esdevé Lab de Labs una eina de mediació i recerca que posa la creació comunitària al centre? L'estructura de la recerca planteja estendre el model arquitectònic de la tensegiritat per obrir reflexions sobre els elements, tensions i dinàmiques que donen integritat a una xarxa.

Tensentegiritat:
Quines tensions –internes i externes– sostenen la forma d'una estructura dinàmica?

Partint del model de tensegiritat, la recerca proposa dues exploracions. A la primera, una tela ens serveix de teixit

connectiu del qual totes ens agafem. La pauta és senzilla i oberta: sentir-nos unes a les altres mitjançant les tensions visibles i invisibles i escoltar els «estira-i-arronsa» del grup. A la segona, accionem un organisme que es connecta mitjançant varetes rígides i cordills, i ens movem alhora com un núvol mentre atenem als punts més vulnerables d'aquesta ecologia dinàmica. Ambdues pràctiques demanen que parem atenció a la integritat de la xarxa/grup, així com a les forces invisibles, internes i externes, que la sostenen o, fins i tot, la fan col·lapsar. Movent aquesta pràctica cap a l'articulació de l'experiència en paraules, encetem un diàleg molt obert en què reflexionem sobre la pràctica comunitària dins de la xarxa de fàbriques. Notem que hi ha normes profundes del joc i tecnologies de relació que ens fan més o menys poroses, i anomenem mecanismes com l'escolta, la pressa i la calma, la tensió i la distensió i d'altres «quès/coms/quins» que sostenen (o col·lapsen) una «xarxa». També xerrem sobre la pràctica com a recerca: el que ens passa quan comencem a fer recerca des del cos i el joc i com ens afecta l'estar i la conversa possible; de la necessitat de posar en valor la recerca artística a les

fàbriques de creació. Escodrinyem el Lab de Labs com a metodologia de mediació, i ens preguntem sobre com l'eix «experimentació-expectativa» pot nodrir o bloquejar una recerca, sobre la importància de la iniciativa, el suport mutu, i la intuïció, tot i que en l'àmbit institucional ens costi parlar d'intuïció. Parlem de la importància del Lab de Labs com a espai per «fer-en-comú» i de com aquest any ha estat un procés de transformació i cohesió interna, de les tècniques i mediadores del projecte; i sobretot, de què ens hem fet nostra la curiositat, la metodologia i el procés de recerca transversal. El Lab de Labs comença a prendre forma com a dramatúrgia relacional. La pregunta no és «què és el Lab de Labs?», sinó quines noves maneres d'estar i conèixer, juntes, pot fer possibles.

(Ho veurem el pròxim 2024. Seguim!)

15 DESEMBRE

ATENEU 9B

'Territori(s) comunitat(s) i pràctiques artístiques'

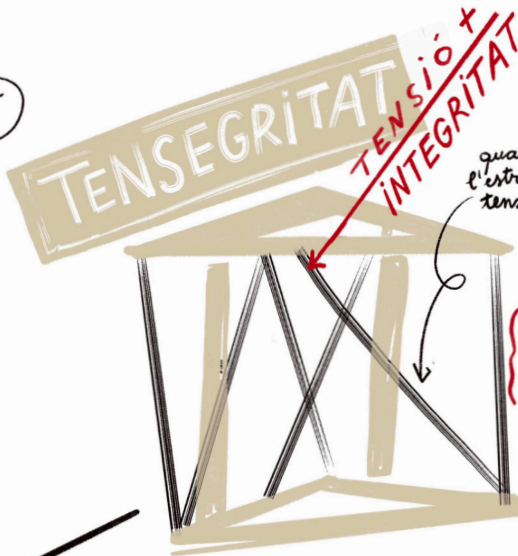
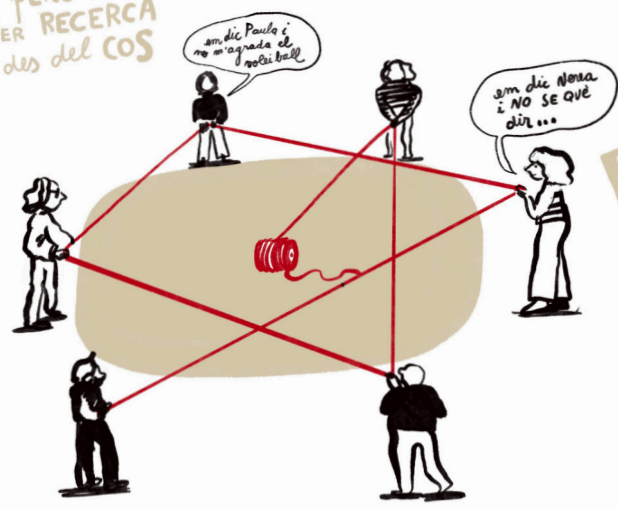
ATENEU POPULAR 9 BARRIS
LA CENTRAL DEL CIRC
EL GRANER
FABRIQUES DE CREACIÓ
LA FABRA I COATS

2020-2023
RECERCA SOBRE PRÀCTICA ARTÍSTICA I COMUNITAT
LAB DE LABS amb CARO NOVELLA

temes que hem tocat aquest any:
periferia tensions a la pràctica memòria corporal indicadors artístics transformem

Aquí hem TOTES LAB de LABS!

PENSAR i FER RECERCA des del COS

UN MODEL ARQUITECTÒNIC QUE EXPLICA LES INTERACCIONS DINÀMIQUES DELS SISTEMES

quan s'aplica una força, l'estructura s'ajusta les tensions per mantenir la forma

EL nostre cos no se sosté pels ossos sinó per un SISTEMA de TENSIONS

APLIQUEM EL MODEL de la TENSEGRITAT A DUES PRÀCTIQUES PER PENSAR:

COM fem XARXA?

POSADA en COMÚ:

COM OBRIM el LAB de LABS a altres FÀBRICUES?

OBERT A TOTHOM DE CADA FÀBRICA?

DIFERENTS NIVELLS DE PARTICIPACIÓ?

QUÈ ÉS UNA XARXA?

A LAB de LABS VENIM A INVESTIGAR PREGUNTES QUE VENEN DE CADA PRÀCTICA

PEL PROJECTE COMUNITARI... QUAN ENTREM DES DEL COS, ENS RELACIONEM DIFERENT?

claratamit

15 DESEMBRE

ATENEU 9B

'Territori(s) comunitat(s) i pràctiques artístiques'

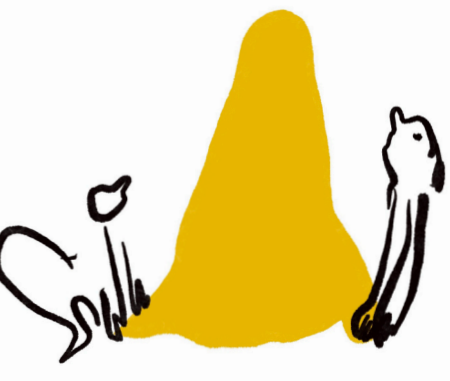
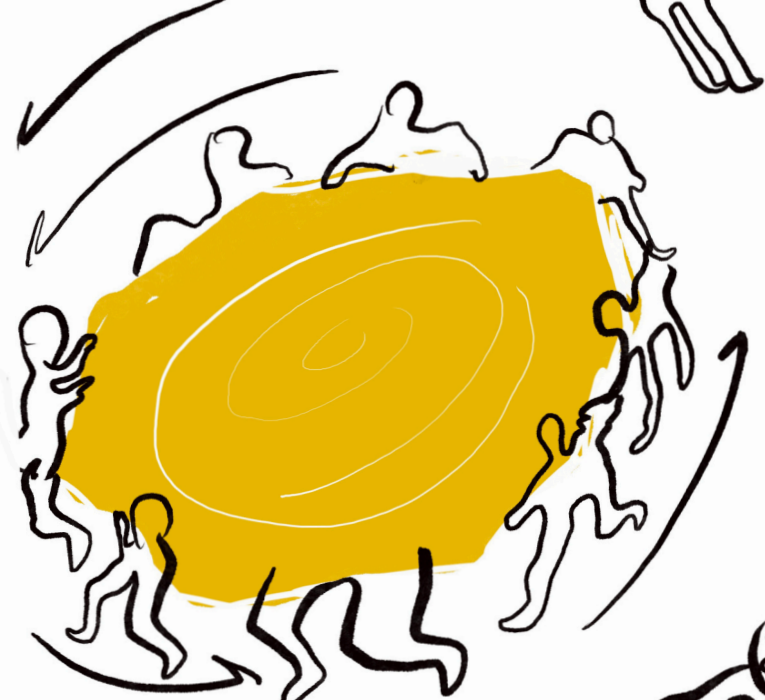
què heu sentit?

Què heu pensat durant la pràctica?

Què us ha sorprès?

Com atenem els punts vulnerables?

Quines tàctiques heu fet servir per mantenir la forma?

claratamit

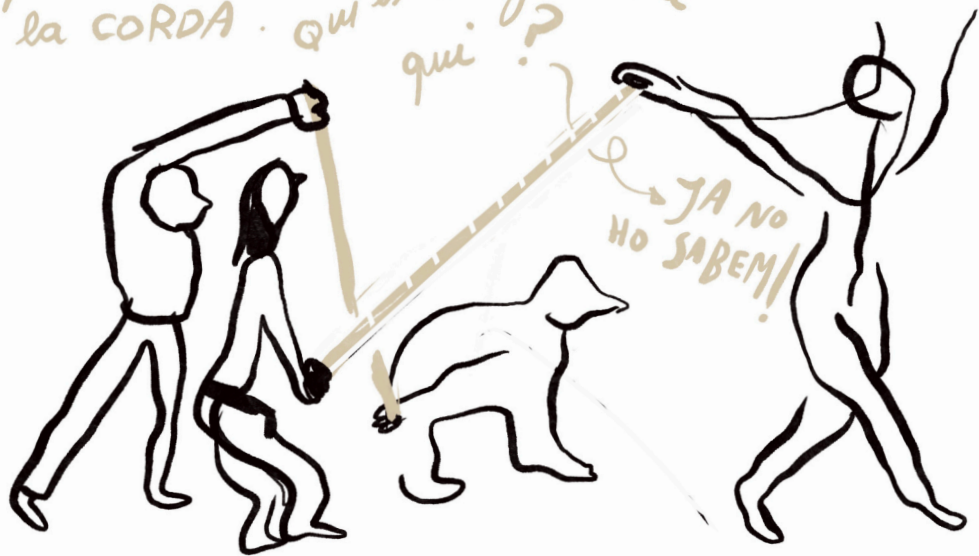
comencem amb un PALET

Primer guia un, després guia un altre...

guiem TOTS DOS

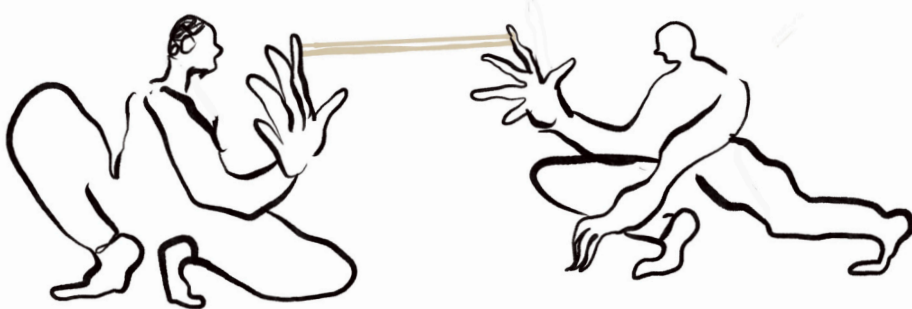
després del Palet la CORDA. Qui està seguint a qui?

JA NO HO SABEM!

i ara PALET + CORDA + TOTS

SOM UN ORGANISME

claratinit

QUÈ HEM SENTIT? PENSAT?

els materials no son neutres

què et FUNCIONA MILLOR?

CADA FÀBRICA JUGA MILLOR AMB UN MATERIAL

i som DIFERENTS a què estem JUGANT?

anar a buscar les estructures profundes

els que PORTEM MÉS TEMPS...

has de tenir un rol actiu per participar de la col·lecció

treballar per OBJECTIUS

TÉ SENTIT AMB LES PRÀCTIQUES CORPORALS?

hem fet JOC COOPERATIU i COMPETITIU:

CONTAGI

com més persones fan força en una direcció, és més fàcil convèncer als altres

Quan intervé el COS desapareix la POR

LA INTUICIÓ? HI JUGA UN PAPER... PERÒ DES DE LA INSTI-TUCIONS FA MOLTA POR.

APLICAR ELS APRENTATGES de la pràctica corporal

necessitat de conèixer-mos per anar tots a una AIXÒ NECESSITA D'ESCOLTA

PENSA MENT COL·LECTIU i SISTÈMIC

la TENSIO MOTIVA

amb MENYS tensió

el PALITO CAU

M'he sentit molt segura i protegida

QUÈ ALIMENTA el FUEGUITO?

COMPARTIR INQUIETUDS

SABER QUE SE M'AJUDARÀ QUAN HO NECESSITI

claratinit

LES XARXES

Quan un estira, l'altre avança

la xarxa és útil si t'hi rents a gust, una xarxa no és un lobby o un grup de pressió.

Per què VOLEM una xarxa? TINC EXPECTATIVES? QUÈ N'ESPERO? ES MILLOR NO ESPERAR-NE RES?

EXPECTATIVES

hem pensat una forma abans de fer-la?

un plaer intens per mi ha estat quan la companyia ha PARAT

potria no ser tot això

potser també

Quan la FORMA es TRANSFORMA o quan COLAPSA?

HI HA UN moment que TOTS DIEM: ARA SOM XARXA?

Quan mull la xarxa? Quan algú la rent

no es pot crear una xarxa des de dalt

la TENSIO NO SEMPRE ES NEGATIVA

ens porta a gaudir en alguns moments però s'ha de combinar amb moments de NO TENSIO

CRÈDITS

Territori(s), Comunitat(s) i Pràctiques Artístiques. 2023

Ateu Popular 9 Barris

Comunitat creativa formada per Elisaska Brandt Cruz, Marcel Valera Valverde, Jan Chanarro Marquina, Laura Valentina Florez Moreno, Helen Gabriela Ramos Barrera, Trinidad Tomas Berran, Amelia Loscos Garcia, Libertad Manzano Hermosin, Carol Martinez Tafalla, Lucia Valverde Alonso, Aina Castellfort Marcé, Mercè Galtmany Palau, Youness Elj Haddadi, Dòmenica Estralla Marques, Manuela Hermosin Vargas.

Amb l'acompanyament d' Elia Pérez i Marta Rodríguez i la gestió tècnica de Gràcia Camps i Guille Vidal-Ribas.

Agraiments: Agència de Salut Pública de Barcelona, Arxiu Històric de Roquetes-Nou Barris, Centre Residencial Viladrosa, Selena Jannette Ventocilla Zavalata, Carmen M. Urbina Vilchez, Piesia Esther Minaya Tapia, Elia Romanayuk, Irene Casanova Salvador, Joan López, Lara Renard, Mateo Martinez Villarroja, Glòria Pereira i a totes aquelles veïnes que van oferir-nos els seus testimonis i mirades sobre els barris on viuen.

Grup motor: Ateu Popular 9 Barris, Biblioteca de Roquetes - Raïa Juncadella, Casal de Barri de Verdum, Centre Cultural Toni i Guida, Institut Escola Trinitat Nova - Espai 3 Ulls, Casal de Joves de Roquetes, Pla Comunitari de Roquetes, Pla Comunitari de Verdum.

Graner

Cos de ball comunitari i sense filtre acompanyat per la companyia Los Informals

Coordinació del projecte: Paula Moliner

La Central del Circ

Artistes del grup motor: Andrea Rodríguez de Liébana, Gregorio Torchia, Sergio González i Alba Ramió.

Coordinació i mediació: Esther Blázquez

Agraiments: Espai Cultural Font de la Mina, Centre Cívic del Besòs i el Maresme, Centre Cívic Sant Martí, La Mina Centre Cívic, Joves del casal 'Cim de Vaixell', Associació de dones 'Ambar Prim', i al Casal Cívic i Comunitari Sant Adrià del Besòs, Associació de dones 'Ambar Prim', el Casal Cívic i Comunitari Sant Adrià del Besòs, i La Mina Centre Cívic.

La Fabra i Coats: "Fàbrica de creació"

Col·lectiu Cueros en Escucha i L'Ordit - programa de territori, cultura i educació de Fabra i Coats: Fàbrica de Creació

Amb la participació de l'alumnat de l'Institut Doctor Puigvert, el col·lectiu Radio PARTi i la comunitat de veïnes de Sant Andreu

Col·laboradores externes:

Hamor de Primas (taller de collage, sessió 3)

Ricard Novella (fotografies sessió 3)

Clara Tanit (relatòria visual, sessió 6)

L'Entrellat (correcció textos)

aba / La Creatura (disseny/impressió fanzine)

Territoris(s), Comunitat(s) i Pràctiques Artístiques és un projecte col·laboratiu del qual formen part l'Ateu Popular 9 Barris, La Central del Circ, el Graner i Fabra i Coats: Fàbrica de creació i que compta amb el suport del Programa Fabriques de Creació de l'Ajuntament de Barcelona.

Un projecte col·laboratiu de:

Amb el suport de:

『CARO NOVELLA - QUI ÉS? 』

Caro Novella dissenya i facilita el *Lab de Labs* i fa recerca a cavall de la improvisació, les arts vives i del moviment, la salut i el transfeminisme. Activa i acompanya processos de creació artística alhora que escriu i dona classes i tallers per a museus i universitats. Creadora dels projectes de performance *oncogrrrls* i *Cosense-ecologies queer*, actualment, col·labora amb el col·lectiu Sweet Labour Art Collective (Canadà) en el projecte *La improvisació com a pràctica de cura*. Doctora en Estudis del Performance, amb l'especialitat de Pràctica com a Recerca i Ciència Feminista (per la Universitat de Califòrnia).